

Svar på skriftligt spörsmål SSS 473/2024 rd

Svar på skriftligt spörsmål om beslut som har att göra med Världshälsoorganisationens (World Health Organization, WHO) internationella hälsoreglemente (International Health Regulations, IHR)

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 473/2024 rd undertecknat av riksdagsledamot Juha Mäenpää /saf:

Anser finska staten att de ändringar som gjordes i Världshälsoorganisationens (World Health Organization, WHO) internationella hälsoreglemente (International Health Regulations, IHR) i juni 2024 är juridiskt giltiga trots det eventuella regelbrottet vid WHO:s generalförsamling och

behandlas godkännandet av de ändringar som gjordes i Världshälsoorganisationens (World Health Organization, WHO) internationella hälsoreglemente (International Health Regulations, IHR) i juni 2024 i Finlands riksdag genom ett beslut som har understötts av minst två tredjedelar av de avgivna rösterna?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Världshälsoorganisationen WHO:s internationella hälsoreglemente (2005) (FördrS 50 och 51/2007, nedan IHR) är ett internationellt avtal som ingåtts inom ramen för WHO och en grund för samarbete som omfattar åtgärder för beredskap inför och hantering av gränsöverskridande hälsohot. Riksdagen har den 16 januari 2007 godkänt IHR till de delar som hör till Finlands behörighet (RP 259/2006 - Rsv 258/2006 rd) och republikens president har den 2 mars 2007 godkänt det i enlighet med 8 kap. i grundlagen. IHR trädde i kraft 15.6.2007 och sattes genom lag och förordning i kraft i Finland i enlighet med 95 § i grundlagen. En del av IHR:s bestämmelser hör till EU:s och en del till medlemsstaternas behörighet.

Till följd av covid-19-pandemin bedömde WHO:s medlemsstater att den internationella regleringsramen för beredskap inför pandemier och andra hälsohot bör stärkas. WHO:s medlemsstater kunde lägga fram ändringsförslag till IHR för WHO:s generaldirektör före utgången av september 2022. Förslagen började behandlas i november 2022. WHO:s 77:e generalförsamling godkände ändringarna den 1 juni 2024.

Ändringarna i IHR ger det internationella samfundet bättre verktyg för att förebygga och bekämpa pandemier och andra hälsohot. Ändringarna innehåller också tekniska uppdateringar som syftar till att beakta den tekniska utvecklingen. Ändringarna i IHR ändrar inte behörigheten enligt WHO:s stadga i förhållande till nationalstaterna.

I fråga om ändringar i IHR iakttas i enlighet med artiklarna 55 och 59 i IHR samt artikel 22 i WHO:s stadga (FördrS 25 och 26/1948) ett så kallat opting out-förfarande. Om en part i IHR inte förkastar ändringarna eller framför reservationer till dem inom 10 månader från datumet för WHO:s generaldirektörs anmälan om ändringar (19.9.2024), träder de aktuella ändringarna i kraft för dess del den 19 september 2025.

Grundlagens 8 kap. innehåller bestämmelser om den nationella behörighetsfördelningen i fråga om internationella förpliktelser. Även de avtalsändringar som görs enligt det så kallade opting out-förfarandet behandlas nationellt i ett förfarande enligt 8 kap. i grundlagen.

Social- och hälsovårdsministeriet bereder för närvarande en regeringsproposition till riksdagen om godkännande och sättande i kraft av ändringarna i IHR. Regeringens proposition överlämnas till riksdagen under våren 2025. Propositionen innehåller ett lagförslag om sättande i kraft av de bestämmelser som ändras och som hör till området för lagstiftningen.

Riksdagen godkänner de ändringar av IHR som WHO:s 77:e generalförsamling godkände den 1 juni 2024 i enlighet med 8 kap. i grundlagen till den del de hör till Finlands behörighet. Ändringarna gäller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen, det vill säga för godkännande av ändringarna behövs riksdagens godkännande, varefter republikens president beslutar om godkännande av ändringarna. Eftersom ändringarna i IHR inte innehåller bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. i den, kan ändringarna enligt regeringens uppfattning godkännas med majoritet och förslaget till lag om ikraftträdande av ändringarna i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors 6.1.2025

Minister för social trygghet Sanni Grahn-Laasonen